

Min Kjære Valdemar
 Faret d. 12. Februar 1883.
 Jeg takker dig at du var saa snil
 at du sendte saa mange Penger jeg fik
 290 Krone Banken ska have 248 Kr.
 Renter fra først i November. Vi har klart os med
 de 4 Hester med hele Posten og Svarta
 har ikke været saa Fed nogen Som-
 mer som hin nu er alligevel hin
 staurer i hvor en Dag i Ugen, men
 det var en stor bade at slippe paa
 Nigeland der er Gud Stald for Spilling.
 Hvordan er du? Der er tale om at vi skal
 faa Bro i Faret og i Præstehølen og al-
 skal paa laget til første Sommer
 saa vil der blive en Gud for Tjenest for
 os men hun er vander Arbeid.
 Ver her Kjærlig hils fra din Fader
 hil Inger Osea Tjersland hils Ole og Beren

Brev fra Tobias til sin sønn Valdemar

kunde rette meget paa Tingene. Moder lever vel og hilser Dig hjerteligst.» Ellers forteller hun løst og fast fra familien Kielland, hvordan alle har det, hvordan barnebarn vokser opp og trives osv. Så det er tydelig at det ikke sjelden er kontakt mellom Kielland-barna og Margrethe. Itta avslutter slik: «Lev vel min Kjære, hils Tobias og Smaapigerne saa venlig. Alle her hilser Dig. Din hengivne Itta.»

Fra Lyngdal var det mange som drog til Amerika. Margrethes yngste sønn ville også prøve lykken der borte, og i april 1882 drar han av sted.

Mor Margrethe er meget engstelig og skriver et siste brev til sin sønn:

«Faret, den 13. Ap. 82.

Min Kjære Valdemar. Mon jeg endnu kan naa dig med nogle Ord i Vort eget Land. Min Valdemar, min Valdemar, det er min tale hvor jeg gaar og staar.

I Nat fik jeg ikke, ja, bitte lide Saave, bare det maatte gaa taa- lig for dig saa vilde jeg aldrig tale om min Sorg og Savn.»... Og hun avslutter slik: «Farvel kjære Valdemar. Lev Løkelig, det ønsker din nedbøiede og bekymrede Moder Margrethe.»...

Nederst på siden skriver hun en tilføyelse: «I morgen vil jeg sende dette med Christian Olsen og en bitteliden Flaske med Bringebærædik. Tag det naar du er syg.» Vi legger merke til at brevet er skrevet i Faret. Allerede i 1875 bodde de i Faret, og de blir boende der til Valdemar kommer hjem fra Amerika.

Ogsa Tobias skriver til sin sønn i Amerika. Her gjengir vi noen få linjer.

«Fareth den 12. Februar 1883.

Min Kjære Valdemar. Jeg takker dig at du var saa snil at du sendte saa mange Penger. Jeg fik 290 Krone. Banken ska have 248 Krone Renter fra først i November.... Vi har klart os med de 4 Hester med hele Posten og Svarta har ikke været saa Fed

nogen Sommer som hun nu er alligevel hun staar i kon en Dag i Ugen.... Der er Tale om at vi skal faae Bro i Faret og i Præstehølen og den skal paatages til Første Sommer saa vil her blive en Gud for Tjenest for os mens hon er under Arbeid. Ver her kjerlig hilset fra din Fader. Hils Inger Osea Tjersland, hils Ole og Beren.»

Inger Osea er den samme som sendte brev fra Amerika til Margrethe i 1849. Dette tyder på at Margrethe har holdt kontakten med Osea gjennom alle år.

Margrethe skriver det siste brevet til sønnen Valdemar før han kommer hjem fra Amerika:

«Faret, 2.11.1890.

Min egen Kjære Valdemar.....Vi lever noksaa bra. Di ere friske alle undtagen jeg som sædvanligt feiler og er noget skrøbelig, nu er jeg tilmed saa forkjølt, gid du var vel kommet over Havet.

Ja, du har en Vei at fare før du naar hjem til alle dine som inderlig glæder sig til din komme. Mener du vi faar dig til Juleglæde? Du maa endelig skrive hvad thid du mener Far skal møde dig med Svarta i Agnefæst.....Vær hilset fra os alle, din tro Moder Margrethe.»

Valdemar var i Amerika i omtrent 8 år, og han kom velberget tilbake i 1890. Som det går fram av det siste brevet, så har Margrethe vært litt skrøpelig i lengre tid, og ett år etter at Valdemar kom hjem, dør hun. I kirkeboken står ikke oppført noen dødsårsak, bare at hun døde 19. desember 1891, og at hun ble begravet 29. desember 1891. Videre blir det oppgitt at hun var født i 1825 i Jelse prestegjeld. Denne siste opplysningen har gjort det litt vanskelig å finne tidlige data om Margrethe. For hun var altså ikke født i Jelsa, men derimot i Vikedal, i Sandeid sogn. Men hun kom til Jelsa da hun var omtrent 6 år gammel. Der bodde hun så noen få år før hun den 6. mars 1834 kom til familien Kielland på Finnøy. Hennes etterkommere - og de er mange - føler at det ligger noe eventyraktig over fortellingen om den vesle jenta som ble sendt hjemmefra en vinterdag i 1834, og ved fosterforeldrenes hjelp og egen innsats greide å vende alt til det beste.

Kilder.

Ola Foldøy: *Jelsa I. Gards- og attesoge*. 1967.

Gustava Kielland: *Erindringer fra mit Liv*. Kristiania. 1899.

Ådne Fardal Klev: *Utvandringa til Amerika*. Artikkel i *Lyngdalsboka* 2000.

Oddleif Lian: *Lyngdal II*.

Kirkebok. *Vikedal. Sandeid sogn*. 1817–1850. Film.

Kirkebok. *Jelsa*. 1816–1828. Film.

Kirkebok. *Lyngdal*. 1837–1852, 1852–1864, 1865–1878, 1878–1896.

Brev fra Inger Osea Tjersland til Margrethe. Datert New York, 3. juli 1849. Tilhører Arnhild Tveide Guldal, Kristiansand.

Brev fra Bergitte Kielland til Margrethe. Datert Kristiansand, 17. sept. 1883. Tilhører Arnhild Tveide Guldal, Kristiansand.

Brev fra Margrethe Olsdatter til Valdemar. Datert Faret, 13. april 1882. Tilhører Arna Pedersen, Lyngdal.

Brev fra Tobias Pedersen til Valdemar. Datert Faret, 12. februar 1883. Tilhører Arna Pedersen, Lyngdal.

Brev fra Margrethe Olsdatter til Valdemar. Datert Faret, 2. november 1890. Tilhører Arnhild Tveide Guldal, Kristiansand.